**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2023/228
**KARAR NO :** 2023/359
**KARAR TR :** 15/05/2023

**ÖZET**: Sistem kullanım anlaşmasında yer alan ceza koşulunun uygulanması suretiyle düzenlenen fatura bedelinin ihtirazi kayıtla ödenmesi sonrasında adli yargı yerinde açılan davaların lehlerine sonuçlandığı ve istirdadına karar verildiği dolayısıyla, bumiktarın faizine hükmedilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacı :** B.E.E.Ü.O.G.A.Ş
**Vekili :** Av. Z. H. Ö
**Davalı :** Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
**Vekili :** Av. E. A

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı vekili, sistem kullanım anlaşmasında yer alan ceza koşulunun haksız uygulanarak düzenlenen fatura bedelinin çekince ile ödenmesi sonucunda, Ankara 15. Asliye Ticaret Mahkemesine daha önce istirdat davası açtıklarını, 2011/283 esas sayılı dava dosyası üzerinden yürütülen yargılama devam ederken aynı konu ile ilgili olarak açmış oldukları iki ayrı menfi tespit davasının bu dava dosyası ile birleştirildiğini, birleşen davaların Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2011/283, K.2011/500; Ankara 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2011/160, K.2012/262 sayılı dava dosyaları olduğu, yargılama devam ederken bu dava dosyalarında menfi tespite konu ettikleri meblağı davalı Türkiye Elektrik Üretim A.Ş'ye ödediklerini, söz konusu ödenen bedellerin toplam 3,282.518,75 TL + 359.431,84 TL olduğunu, dava açarlarken davanın menfi tespit davası olması nedeniyle fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmadıklarını, mahkemenin davalarını kabul ettiğini, talep edilmeyen toplam 2,024,924,53 TL faiz alacağının davalıdan tahsil edilmesine karar verilmesini talep ederek adli yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

2. Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi 22/02/2017 tarih ve E.2014/525, K.2017/145 sayılı kararı ile, İcra İflas Kanunu'nun 72/7 maddesi gereğince istirdat davalarının ödeme tarihinden itibaren bir yıl içerisinde açılabileceğini, bunun bir yıllık süre hak düşürücü süre olup resen gözetilmesi gerektiğini, asıl alacak için uygulanması gereken bu sürenin alacağın fer'i niteliğinde olan faiz alacağı yönünden de uygulanacağını, davada ödemenin 21/06/2011 tarihinde yapıldığını, dolayısıyla faiz alacağı için ise İ.K.K'nın 72/7 maddesi gereğince bir yıllık süre içerisinde davanın açılması gerekeceğini, davanın 09/07/2014 tarihinde açıldığını, dolayısıyla bir yıllık hak düşürücü süre içerisinde açılmayan davanın reddi gerektiğini belirterek, davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekilince istinaf isteminde bulunulmuştur.

3. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi 21/06/2019 tarih ve E.2017/1833, K.2019/999 sayılı kararı ile davanın kısmen kabulüne, 1.597.369,48 TL'nin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine karar vermiş, bu karar davalı idare vekilince temyiz edilmiştir.

4. Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 27/05/2021 tarih ve E.2021/1107, K.2021/2324 sayılı kararı ile, ilk derece mahkemesi ve istinaf mahkemesinin karar tarihinden sonra yürürlüğe giren 7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine ilişkin ceza-i şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceği hükme bağlandığından Kanun değişikliği kapsamında uyuşmazlık konusu davanın çözümünün idari

yargının görev alanına girdiği gözetilerek, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "*yargı yolunun caiz olmaması*" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğinden istinaf mahkemesi kararı kaldırılarak ilk derece mahkemesi kararının bozulmasının uygun görüldüğünü belirterek, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin 20/06/2019 tarih ve E.2017/1933, K.2019/999 sayılı kararının kaldırılıp ilk derece mahkemesi kararının re'sen bozulmasına karar vermiştir.

5. **Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi 17/11/2021 tarih ve E.2021/574, K.2021/711 sayılı kararı** ile, bozma kararına uyarak, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı davalı vekilince istinaf isteminde bulunulmuştur.

6. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi 21/04/2022 tarih ve E.2022/752, K.2022/667 sayılı kararı ile, istinaf dilekçesinin kesin olarak reddine karar vermiştir.

7. Davacı vekili aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

8. **Ankara 7. İdare Mahkemesi 24/02/2023 tarih ve E.2022/1336 sayılı kararı** ile, hukuk yargılamalarında usul hükümlerinde yapılan değişikliklerin derdest davalarda derhal uygulanacağı kuralı bilinmekle beraber, iş bu davanın sistem kullanım aşamasında düzenlenen cezai şarttan doğrudan kaynaklanan bir uyuşmazlık olmadığını, sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şarta ilişkin asıl alacağa konu davanın adli yargıda çözümlenerekkarara bağlanmasından sonra, bu alacağa bağlı olan feri nitelikteki faiz alacağına ilişkin olduğunu belirterek, asıl davaya bağlı olan bu davanın adli yargıda görülmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için iş bu dosya ile birlikte Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2021/574 sayılı dosyası mahkemesinden temin edildikten sonra dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

**III. İLGİLİ HUKUK**

**A. Mevzuat**

9. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"*Kanun'un amacı, elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.* "

10. Geçici 4. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

"*Kısa dönemde gerekli arz kapasitesinin yeterli bir yedekle oluşturulması amacıyla, 31/12/2015 tarihime kadar ilk defa işletmeye girecek üretim lisansı sahibi tüzel kişilere, aşağıdaki teşvikler sağlanır. Bu sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Cumhurbaşkanı yetkilidir.* "

11. Aynı fıkranın (a) bendi şöyledir:

"*Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.* "

**IV. İNCELEME VE GEREKÇE**

**A. İlk İnceleme**

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/05/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

**B. Esasın İncelenmesi**

13. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davalı idare ile imzalanan sistem kullanım anlaşması uyarınca tesis edilen 3.282.518,75 TL ve 359.431,84 TL faturaların ödeme tarihi olan 21/06/2011 tarihinden itibaren işletilecek toplam 2.024.924,53 TL'nin dava tarihinden itibaren işletilecek yüksek mevduat faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

15. Dosyanın incelenmesinden; davacı şirket ile davalı idare arasında 01/04/2005 tarihindesistem kullanım anlaşması imzalandığı, bu anlaşmada maksimum alış kapasitesinin50 vw, maksimum veriş kapasitesinin ise 70 vw olarak belirlenmesine rağmen, sistem kullanım anlaşmasında belirlenen limitlerin aşılmış olduğundan bahisle sistem kullanım anlaşması uyarınca toplam 3.282.518,75 TL'lik ceza faturası düzenlendiği, akabinde 359.431,84 TL tutarında bir faturanın daha düzenlendiği, söz konusu faturalara karşı Ankara 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2011/160 ve Ankara 17. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2011/283 sayılı davalarının açıldığı, söz konusu davaların davacı tarafından aynı konuya ilişkin olarak açılan Ankara 15. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2011/283 sayılı dosyasında birleştiği, bu dava ve birleşen davalar hakkında Ankara 15. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11/07/2013 tarih ve E.2011/283, K. 2013/148 sayılı kararıyla davanın kabulüne karar verildiği, söz konusu karara karşı yapılan temyiz başvurusu sonucunda kararın Yargıtay 23. Hukuk Dairesinin kararıyla onanarak 11/12/2015 tarihinde kesinleştiği, bu arada söz konusu davalar açıldıktan sonra davacı tarafından 21/06/2011 tarihinde 3.282.518,75 TL'lik ceza faturası ve 359.431,84 TL ceza faturasının ihtirazı kayıtla ödendiği ve söz konusu yargılamalar devam ederken ödenen faturalara ilişkin 2.024.924,53 TL faizin ödenmesi istemiyle iş bu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

16. Kamu idareleri, görmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerini yürütürken hukuka uygun biçimde hareket etmek zorunda olup, hukuka aykırı işlem veya eylemlerden dolayı kişilerin uğradıkları zararları Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca tazmin etmek zorundadırlar.

17. Faiz, hukuki niteliği itibarıyla alacaklının talep etmeye yetkili olduğu bir miktar parayı kullanmaktan belirli bir süre mahrum kalması nedeniyle, mahrum kaldığı zaman içinde meydana gelen zararına karşılık kendisine ödenmesi gereken ve asıl alacağa bağlı fer'i bir haktır. Talep etmeye yetkili olduğu bir miktar parayı kullanmaktan mahrum kalan ilgili mahrum kaldığı süre için faiz uygulanmasını isteme hakkına sahip olmakla birlikte, bu kaybın veya dolaylı bir kusurunun bulunması da kural olarak aranmaz. Hukuka aykırı işlem nedeniyle yoksun kalınan maddi hakların karşılanmasının zaman içinde gecikmesi ve bu gecikmeden doğan zararın karşılanması için faiz uygulanması gerekmektedir.

18. Bu durumda hukuk yargılamalarında usul hükümlerinde yapılan değişikliklerin derdest davalarda derhal uygulanacağı kuralı bilinmekle beraber iş bu davanın sistem kullanım aşamasında düzenlenen cezai şarttan doğrudan kaynaklanan bir uyuşmazlık olmadığı, sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şarta ilişkin asıl alacağa konu davanın adli yargıda çözümlenerekkarara bağlanmasından sonra, bu alacağa bağlı olan feri nitelikteki faiz alacağına ilişkin olduğu, asıl davaya bağlı olan bu davanın adli yargıda görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Ankara 7. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 17/11/2021 tarih ve E.2021/574, K.2021/711 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Ankara 7. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 17/11/2021 tarih ve E.2021/574, K.2021/711 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/05/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Muammer | Nilgün | Doğan | Eyüp |
| TOPAL | TAŞ | AĞIRMAN | SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |